

KANDIDATO Į VYTAUTO DIDŽIOJO UNIVERSITETO ŽEMĖS ŪKIO AKADEMIJOS KANCLERIO PAREIGAS PROGRAMA

VIGILIJUS JUKNA

Mano vizija – kurti ateities Žemės ūkio akademiją, kuri būtų prestižinė, lyderiaujanti Baltijos šalių regiono universitetinė žemės ūkio mokslų ir studijų institucija, veikianti išvien su geriausiais pasaulio universitetais ir prisidedanti prie darnaus visuomenės vystymosi bei žemės ūkio ir bioekonomikos plėtros. Akademiją, kurioje būtų puoselėjamos akademinės tradicijos, kur kiekvienas bendruomenės narys yra gerbiamas ir girdimas – sukuriame komfortiškos sąlygos dirbti, mokytis, tobulėti ir siekti karjeros. Matau Akademiją kaip plačios ir šiuolaikiškos ekosistemos dalyvį – ugdomos laisvos, atsakingos, autentiškos minties ir kritinio mąstymo asmenybės, kuriamos žinios ir inovacijos.

Mano sprendimą dalyvauti konkurse į Vytauto Didžiojo universiteto (VDU) Žemės ūkio akademijos (ŽŪA) kanclerio pareigas lemia ilgametė patirtis akademiniame ir viešajame sektoriuje, politinė patirtis ir asmeninė atsakomybė Žemės ūkio akademijos bendruomenei, žemės ūkio sektoriui, socialiniams partneriams. Man svarbu, kaip jaučiasi Žemės ūkio akademijos bendruomenė – darbuotojai ir studentai, kaip puoselėjamos tradicijos šioje besikeičiančioje ir modernėjančioje aukštojoje mokykloje, kaip vystomas žemės ūkio ir su juo susijusių mokslo sričių ir kryptų mokslai bei studijos, įgyvendinamos kitos akademijai būdingos funkcijos.

Manau, šiems tikslams įgyvendinti per daugelį metų turiu sukaupęs užtektinai vadybinės patirties viešajame sektoriuje, mokslo, projektų valdymo ir studijų srityse, taip pat politinės patirties eidamas šias pareigas:

- Žemės ūkio ministras;
- Ministro Pirmininko patarėjas žemės ūkio klausimais;
- Europos Sąjungos (ES) Žemės ūkio ir žuvininkystės tarybos pirmininkas (Lietuvos pirmininkavimas ES);
- Lietuvos Respublikos Seimo narys, Seimo frakcijos Seime seniūnas, Kaimo reikalų komiteto narys;
- VDU ŽŪA studijų programos „Sumanioji gyvulininkystė“ rengėjas ir SPK narys;
- VDU ŽŪA Gyvūnų produkcijos tyrimų ir inovacijų centro įkūrėjas ir vadovas;
- Mokslo, mokslo žinių ir inovacijų projektų vadovas;
- Lietuvos veterinarijos akademijos Senato narys (dabar LSMU VA);
- Gyvulininkystės technologijos fakulteto Tarybos pirmininkas (LSMU VA);

- Lietuvos veterinarijos akademijos Studijų komisijos narys;
- LSMU VA Gyvulių mėsinių savybių ir mėsos kokybės laboratorijos vadovas;
- LSMU VA Praktinio mokymo ir bandymų centro valdybos narys;
- VšĮ „Mokslinės paslaugos“ direktorius;
- Dalyvavimas visuomeninių organizacijų veikloje: Lietuvos Respublikos žemės ūkio ministrų klubo prezidentas (įkūrėjas), Lietuvos zootechnikų sąjungos valdybos narys, LSMU Profesorių klubo valdybos narys ir kt.;
- Vadovavimas ir dalyvavimas Lietuvos Respublikos Seimo, Vyriausybės, Žemės ūkio ministerijos sudarytų darbo grupių ir komisijų veikloje.

Žemės ūkis nuo seno buvo viena svarbiausių Lietuvos ūkio šakų, užtikrinanti maisto gamybą, žaliavų tiekimą ir kaimo gyvybingumą. Tačiau šiuolaikiniame pasaulyje, kur vis sparčiau vyksta technologiniai pokyčiai, stiprėja klimato kaitos iššūkiai ir auga konkurencija tarptautinėje rinkoje, vien tik tradicinių ūkininkavimo žinių nebeužtenka. Todėl vis labiau ypatingą reikšmę įgauna mokslo ir studijų institucijos, galinčios rengti moderniai ir kritiškai mąstančius specialistus ir kurti inovatyvius mokslu grįstus sprendimus. Žemės ūkio akademija Lietuvoje jau daugiau kaip šimtmetį yra vienas svarbiausių šalies mokslo ir studijų centrų, formuojančių ir kuriančių žemės ūkio mokslų, žemės ūkio sektoriaus ir regionų raidą. Pastarųjų metų geopolitinė situacija, žemės ūkio pripažinimas nacionaliniam saugumui svarbia sritimi, skaitmeninė revoliucija ir dirbtinio intelekto (DI) iššūkiai verčia permąstyti akademijos vaidmenį visuomenėje ir keistis atliepiančią nūdienos valstybės ir visuomenės poreikius bei atsiradusius naujus iššūkius.

Demografinė situacija, stojančiųjų į universitetus skaičiaus mažėjimas, studijų finansavimo politika, didėjantys reikalavimai studijų ir mokslo kokybei bei žemės ūkio įvaizdžio visuomenėje mažėjimas kelia iššūkius Žemės ūkio akademijos veiklai. Nors šiuo metu išgyvenamas tam tikras demografinis pakilimas ir artimiausiais metais stojančiųjų skaičius į universitetus nemažės, tačiau pagal atliktus tyrimus ir prognozes, ypač didelis stojančiųjų kritimas bus po 2035 metų, ir tai daugiausia pasijaus mūsų šalies regionuose. Todėl būtina jau dabar aktyviai tam ruoštis, motyvuojant moksleivius rinktis žemės ūkio studijas, didinant žemės ūkio studijų ir mokslo prestižą, motyvuojant studentus šiuolaikiška ir modernia studijų aplinka, skatinamosiomis stipendijomis ateities žemės ūkio lyderiams ir kitomis iniciatyvomis.

Keičiantis klimatui, mažėjant iškastinio kuro kiekiui, Europai sukančią žaliojo kurso ir kitų gamtosauginių reikalavimų didinimo kryptimi, numatomas žemės ūkio nemažas finansavimo mažėjimas taip pat kelia iššūkius žemės ūkio sektoriui, bet tuo pačiu suteikia ir naujų galimybių. Kaip rodo pastarųjų metų įvykiai – karas Ukrainoje, COVID-19 pandemija, apsirūpinimas

savos gamybos maistu yra ypač svarbus. Taip pat gerėjant gyvenimo kokybei, gyventojai vis daugiau dėmesio skiria sveikam, saugiam ir įperkamam maistui. Technologinės inovacijos ir ypač greita dirbtinio intelekto plėtra į visas gyvenimo sritis sparčiai keičia pasaulį. Visa tai atveria naujų galimybių žemės, maisto, miškų ir vandens ūkio bei kitų bioekonomikos sričių studijoms, moksliniams tyrimams, inovacijų kūrimui ir diegimui, mokslo ir verslo sąveikai, Žemės ūkio akademijai sudarant sąlygas ir padedant kurtis startuoliams (angl. *Start-up*) ir pan. Tikiu, kad aktyviai atstovaudami Žemės ūkio akademijai, tuo pačiu ir žemės ūkio mokslams valdžios institucijose, įsitraukiant į žemės ūkio, studijų ir mokslo politikos formavimą, bendradarbiaudami ir sujungdami agrarinį verslą ir socialinius partnerius, galime pasiekti ambicingų tikslų ir tapti prestižine, lyderiaujančia Baltijos šalių regiono universitetine žemės ūkio mokslų ir studijų institucija, turinčia savo identitetą.

Turiu konkrečią ir išsamią viziją 2025–2030 metų laikotarpiui, kokius darbus Žemės ūkio akademijos labui reikia atlikti, atsižvelgiant į nūdienos aktualijas ir perspektyvas. Pateikdamas viziją, norėčiau išskirti penkias pagrindines kryptis:

Pirma kryptis. Dėmesys ir atvirumas Žemės ūkio akademijos bendruomenei. Man svarbu, kad visi bendruomenės nariai – studentai, dėstytojai, mokslininkai ir neakademinis personalas jaustųsi gerbiami, reikalingi ir svarbūs, turėtų draugišką, motyvuojančią ir saugią darbo aplinką, galimybę išsakyti savo nuomonę, siekti profesinės karjeros bei tuo pačiu prisidėti prie Akademijos stiprinimo ir augimo.

- Tarsiuosi su bendruomene visais svarbiausiais Žemės ūkio akademijai klausimais, įsiklausysiu į kiekvieno bendruomenės nario nuomonę, skatinsiu kūrybiškumą ir saviraišką, puoselėsiu akademinę laisvę ir pagarbą įvairioms nuomonėms. Užtikrinsiu aiškią ir atvirą komunikaciją, kad bendruomenės nariai gautų visą aktualią informaciją laiku. Telksiu bendruomenę bendram darbui: prisidedant jai prie Akademijos strateginių tikslų įgyvendinimo, skatinant kiekvieno bendruomenės nario iniciatyvas, pasitelkiant jo žinias ir gebėjimus, pripažįstant pastangas ir jaučiant atsakomybę už Akademijos dabartį bei ateitį;

- Sieksiu, kad dėstytojai, mokslininkai, neakademinis personalas gautų jų kvalifikaciją, kompetenciją ir įdėtas pastangas atitinkantį atlygį bei kitas naudas (papildomos galimybės gauti atlygį konsultavimo, mokslo, studijų ir mokslo žinių sklaidos projektuose ir pan.);

- Sieksiu, kad prie mokslo ir studijų veiklos našumo būtų pakankamas laborantų ir kitų su šia veikla susijusių darbuotojų skaičius;

- Sieksiu mažinti administracinę naštą, skaitmenizuojant procesus, integruojant dirbtinio intelekto (DI) įrankius į kasdienių užduočių atlikimą. Inicijuosiu akademinio ir

administracinio personalo mokymus skaitmenizavimo ir dirbtinio intelekto naudojimo klausimais;

- Kartu su studentais inicijuosiu Žemės ūkio akademijos studentų atstovybės kūrimąsi, kuri vienytų aktyviausius Akademijos besimokančiuosius. Sieksiu, kad Žemės ūkio akademijos studentai būtų lygiaverčiai atstovaujami VDU studentų organizacijose ir VDU valdymo organuose, prisidėtų prie studijų kokybės gerinimo ir spręstų besimokančios bendruomenės aktualius klausimus;

- Inicijuosiu Žemės ūkio akademijos studentų mokslinės draugijos kūrimąsi, skatinsiu ir motyvuosiu mokslinių projektų vadovus įtraukti studentus į mokslinius projektus. Tam tikslui paskirsiu atsakingą darbuotoją, kuris koordinuotų šią veiklą;

- Puoselėsiu Žemės ūkio akademijos tradicijas, stiprinsiu bendruomeniškumą organizuojant bendruomenės renginius, skatinant mentorystę ir bendrystę.

Antra kryptis. *Studijos, grindžiamos mokslu, tarpkryptiškumu ir tarptautiškumu.* Man svarbu, kad Akademijoje būtų vykdomos aukščiausius kokybės standartus atitinkančios studijos, sudarant geriausias sąlygas dėstytojams perteikti studentams naujausias teorines ir praktines žinias, o studentams įgyti kompetencijas ir gebėjimus, atliepiant ateities darbo rinkos poreikius.

- Privalome nuolat stebėti situaciją darbo rinkoje, švietimo sistemoje ir, esant poreikiui, atnaujinti ar kurti naujas studijų programas, panaudojant geriausią užsienio universitetų patirtį, atliepiant darbo rinkos ir socialinių partnerių poreikius bei pritaikant studijas prie dabartinių ir ateities verslo ir visuomenės poreikių;

- Užtikrinsiu galimybes ir sudarysiu sąlygas dėstytojų profesiniam tobulėjimui ir kompetencijų ugdymui, tam panaudojant Akademijos vidinius ir išorinius išteklius, taip pat socialinių partnerių teikiamas galimybes;

- DI įrankiai vis plačiau naudojami ir švietime. Todėl šie įrankiai palaipsniui turi integruotis į mums įprastus studijų organizavimo būdus. Dėl to inicijuosiu dirbtinio intelekto mokymus dėstytojams, mokslininkams ir studijas bei mokslą organizuojančiam ir aptarnaujančiam personalui, kad visi galėtų susipažinti su dirbtinio intelekto galimybėmis, panaudojimo ribomis bei pritaikymu organizuojant studijas ir mokslinę veiklą;

- Inicijuosiu diskusijas dėl platesnių galimybių studentams studijų programose rinktis specializacijas ir tarpkryptines kompetencijas, tai papildomai lemtų studijų patrauklumą;

- Atliepdamas žemės ūkio sektoriaus poreikius, inicijuosiu diskusiją su Akademijos bendruomene dėl Žemės ūkio verslo vadovų magistrantūros studijų programos rengimo, gyvulininkystės studijų bei žemės ūkio viešojo sektoriaus specialistų mokymo, tobulinant kompetencijas;

- Atstovaudamas Žemės ūkio akademijai valdžios institucijose, bendradarbiaujant su kolegijomis sieksiu, kad Akademijai būtų suteikta teisė vykdyti profesinio bakalauro studijas žemės ūkio studijų kryptių grupėje. Tai leistų Akademijai ne tik padidinti studijuojančių studentų skaičių, bet ir tapti lyderiaujančiu žemės ūkio studijų centru;

- Aktyviai remsiu ir plėsiu „Sumanaus moksleivio akademijos“ veiklą. Vykdyčiau aktyvią studijų rinkodarą: diskutuodami su studijų rinkodaros komanda, ieškosime būdų, kad Akademijoje vykdomos studijos ir karjeros galimybės būtų profesionaliai pateiktos visuomenei. Sieksiu, bendradarbiaujant su savivaldybėmis, kad kiekvienoje savivaldybėje ši informacija kvalifikuotai būtų pateikiama mokyklose, vyktų nuotoliniai ir gyvi periodiniai susitikimai su potencialiais stojančiaisiais. Tam pasitelksiu vidinius ir išorinius finansinius išteklius;

- Valdžios institucijose aktyviai sieksiu, kad būtų skirtos skatinamosios stipendijos didesniajam studentų skaičiui iš Žemės ūkio ir Aplinkos ministerijų asignavimų studijuojantiems iš regionų studentams, taip juos motyvuojant rinktis svarbias žemės ūkiui specialybes;

- Ieškosiu ir sieksiu pritraukti naujų mecenatų ir rėmėjų, taip pat į studijų procesą aktyviau įtraukti ir socialinius partnerius, kuo geriau atliepiant jų ir darbo rinkos poreikius.

Trečia kryptis. Mokslo plėtra, grindžiama tarptautiškumu, tarpdiscipliniškumu ir praktiniu pritaikymu. Man svarbu, kad Žemės ūkio akademijos mokslas kurtų naujas žinias, inovatyvius sprendimus žemės ūkiui ir būtų patikimas partneris šalies ir tarptautiniu mastu, užtikrinant, kad mokslas kuria pridėtinę vertę žmonėms, verslui ir šalies ekonomikai.

- Įsiklausydamas į mokslo bendruomenės nuomonę, peržiūrėsiu ir tobulinsiu mokslo vadybą Akademijoje, ieškosiu papildomų finansinių išteklių valdžios institucijose, konsoliduojant socialinių partnerių bei verslo lėšas prioritetinių mokslo kryptių plėtrai, taip pat darbuotojų motyvacinės sistemos už pasiektus rezultatus tobulinimui;

- Sumažinsiu administracinę naštą organizuojant ir vykdant mokslinę veiklą. Mokslininkams turi būti suteikta reali administracinė pagalba rengiant ir vykdant bei viešinant projektus. Mokslo vadybininkams turi būti deleguota informacijos apie mokslo projektų kvietimus stebėseną, savalaikis mokslininkų bendruomenės informavimas apie galimybes rengti projektus, taip pat mokslo projektų rengimo, administravimo, viešinimo ir komercializacijos funkcija. Administraciniai ištekliai turi būti skirti padėti mokslininkams, o ne juos apkrauti papildoma administracine našta;

- Siekdamas sudaryti geresnes sąlygas doktorantams ir jauniems mokslininkams integruotis į universiteto bendruomenę, vykdyti mokslinius tyrimus, įsiliesti į mokslinių projektų

vykdymą, skatinsiu mentorystę, tam papildomai konsoliduosiu vidinius ir išorinius finansinius išteklius;

- Sieksiu, kad VDU Žemės ūkio akademijos mokomasis ūkis ir Bandymų stotis plačiau ir giliau integruotųsi į mokslo ir studijų veiklą, kur mokslininkai praktiškai diegtų inovacijas, studentai turėtų galimybę dalyvauti projektinėse veiklose, sudarant sąlygas inovatyvių technologijų viešinimui ir komercializavimui. Aktyviai ieškosiu finansinių išteklių materialinei bazei kurti ir modernizuoti, kad ji atitiktų visus šiuolaikinius reikalavimus;

- Inicijuosiu startuolių (angl. *Start-up*) įsikūrimo programos rengimą, kuri realiai padėtų kurti startuoliams, konsoliduojant ne tik žmogiškuosius, bet ir materialiuosius išteklius.

Ketvirta kryptis. *Žemės ūkio akademija – lyderiaujanti Baltijos šalių regiono universitetinė žemės ūkio mokslų ir studijų institucija, veikianti išvien su geriausiais pasaulio universitetais.* Man svarbu, kad Žemės ūkio akademijos tarptautinė veikla ir žinomumas būtų dar labiau išplėtotas, rengiant bendras studijų programas, aktyvinant dėstytojų ir administracijos mainų programas, inicijuojant tarptautinius, mokslo ir inovacijų projektus bei tarptautinius renginius.

- Plėsiu tarptautinį bendradarbiavimą su įvairių šalių universitetais, siekiant organizuoti dvigubo diplomo studijas, taip pat pritraukti studentų iš užsienio, ypač tokių šalių kaip Moldova, Ukraina, Kazachstanas, Sakartvelas ir pan.;

- Peržiūrėsiu ir, esant poreikiui, tobulinsiu tarptautinių studijų rinkodaros strategiją, Sieksiu didinti išvykstančių ir atvykstančių pagal ERASMUS ir kitas tarptautines programas studentų skaičių. Tam pasitelksiu Lietuvos ambasadas, specialiuosius atašė ir bendradarbiavimą su verslo įmonėmis, turinčiomis savų atstovų užsienio šalyse;

- Tobulinsiu tarptautinių mokslo ir studijų projektų paraiškų inicijavimo, rengimo ir administravimo tvarką;

- Aktyviomis rinkodaros priemonėmis ir bendradarbiavimu su Lietuvos ambasadomis užsienyje sieksiu padidinti doktorantų iš kitų šalių skaičių, pasiūlant jiems patrauklias studijų formas.

- Sieksiu plėsti tarptautinį bendradarbiavimą, inicijuodamas dvigubo diplomo doktorantūros programas bei podoktorantūros stažuotes su pripažintais pasaulio universitetais ir mokslo centrais.

Penkta kryptis. *Žemės ūkio akademijos, kaip lyderiaujančios Baltijos šalių regiono universitetinės žemės ūkio mokslų ir studijų institucijos įvaizdžio gerinimas, siekiant atskleisti modernaus žemės ūkio išskirtinumą ir inovatyvumą.* Man svarbu, kad Žemės ūkio akademija būtų prestižinė universitetinė žemės ūkio mokykla, kurioje ugdomos brandžios, turinčios kritinį mąstymą ir aukštų kompetencijų asmenybės. Taip pat, kad

Akademija būtų pripažintas žinių ir mokslo centras, kuriantis inovacijas žemės ūkio srityje, bendravimo tradicijas ir erdvę visam agrariniam sektoriui.

- Sieksiu, kad Žemės ūkio akademijos miestelis taptų moderniu studijų ir mokslo inovacijų centru, turinčiu savo identitetą, susikurtų modernios bendravimo erdvės, plėtotųsi akademinės veiklos, paslaugos, bendradarbiavimo iniciatyvos, būtų kuriamos inovacijos, vykėtų įvairūs renginiai ir aktyvus studentų gyvenimas;

- Sieksiu plėsti parodų ir renginių kiekį ir apimtį, kurie organizuojami Verslo ir socialinės partnerystės centre. Iki šiol organizuojamą ir vykstančią Gyvulininkystės parodą, bendradarbiaujant su Žemės ūkio ministerija, sieksiu praplėsti, kad ji taptų viso maisto sektoriaus tarptautine paroda;

- Aktyviai veiksiu, kad kuo greičiau būtų įkurtas Agrobiotechnologijų tyrimų centras ir Agroindustrinis parkas. Dėsiu visas pastangas, kad šis projektas gautų valstybei svarbaus projekto statusą, nes tai palengvintų minėtų mokslo objektų įkūrimą ir suteiktų papildomas galimybes pritraukti finansinių išteklių;

- Ieškosiu finansinių išteklių iš Kaimo plėtros programos ir kitų finansavimo šaltinių Fermos–laboratorijos įrengimui.